

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิก
ที่ติดตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง

ชื่อและนามสกุล นางสมศรี จันทร์เทวี

แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล

สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

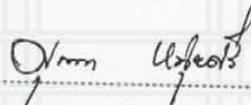
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. มุกดา หนูยศศรี
2. อาจารย์ ดร. วรณิ ตปนียากร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2556

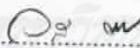
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อากาศร เผ่าวัฒนา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มุกดา หนูยศศรี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรณิ ตปนียากร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัย นางสมศรี จันทร์เทวี **รหัสนักศึกษา** 2525100091 **ปริญญา** พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. มุกดา หนูยศรี (2) อาจารย์ ดร.
วรรณิ ตปนิยากร **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความยุติธรรมในองค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง (2) ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง และ(3) อิทธิพลของความยุติธรรมในองค์การต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง จำนวน 532 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ความยุติธรรมในองค์การของพยาบาลวิชาชีพ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และวิเคราะห์หาความเที่ยงได้เท่ากับ 0.95 และ 0.94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง (2) ความยุติธรรมในองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.44$) และ (3) ความยุติธรรมในองค์การด้านกระบวนการทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ร้อยละ 18 ($R^2 = 0.180$) เมื่อเพิ่มตัวแปรด้านปฏิสัมพันธ์เข้าไปในสมการทำให้การทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.2 ($R^2 = 0.192$) ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์สามารถทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ร้อยละ 1.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ ความยุติธรรมในองค์การ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้
พยาบาลวิชาชีพ

Thesis title: The Relationship between Organizational Justice and Organizational Citizenship Behavior Perception of Professional Nurses at Community Hospitals, Lampang Province

Researcher: Mrs. Somsri Chanthevee; **ID:** 2525100091 **Degree:** Master of Nursing Science (Nursing Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Mukda Nuysri, Associate Professor; (2) Dr. Wannee Tapaneeyakorn; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this descriptive study were: (1) to examine perception of organizational justice and organizational citizenship behavior perception of professional nurses at community hospitals, Lampang province, (2) to study the relationships between organizational justice and organizational citizenship behavior of professional nurses, and (3) to identify the influence of organizational justice to the organizational citizenship behavior perception of professional nurses.

The sample comprised 532 professional nurses who worked at community hospitals, Lampang province. They were selected by purposive. Questionnaires were used as research tools and comprised three sections: personal information, perception of organizational justice, and organizational citizenship behavior of professional nurses. The questionnaires were tested for validity and reliability. The reliability of the second, and the third sections were 0.95, and 0.94 respectively. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation, and simple regression analysis.

The major findings were as follows: (1) Professional nurses had their perception on their organizational justice at the middle level, and their organizational citizenship behavior of professional nurses at the high level. (2) There were significant positive relationships at middle level ($r = 0.44$) among organizational justice, and organizational citizenship behavior perception of professional nurses ($p < 0.01$). Finally, (3) the organizational justice of procedural could predict organizational citizenship behavior perception of professional nurses predictors accounted for 18.0 % ($R^2 = 0.180$) then include the organizational justice of interactional could predict organizational citizenship behavior perception of professional nurses predictors accounted for 19.2 % ($R^2 = 0.192$). The organizational justice of interactional could predict organizational citizenship behavior accounted for 1.1 % ($p\text{-value} = 0.01$)

Keywords: Organizational Justice, Organizational Citizenship Behavior perception of Professional Nurses

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. มุกดา หนูยศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. วรณีย์ คปนิยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ให้ข้อคิด ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ การแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา ที่กรุณาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ตลอดจนขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาที่มีคุณค่ายิ่งจนประสบความสำเร็จ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์และสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ที่ได้ให้การสนับสนุน ขอขอบพระคุณห้องสมุดและบรรณารักษ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่เป็นแหล่งค้นคว้าตำราและสนับสนุนเอกสารวิชาการ ขอขอบพระคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุพการีผู้ให้ชีวิต สติปัญญาและสิ่งที่ดีงาม ขอขอบคุณสามี บุตรธิดาอันเป็นที่รักยิ่งผู้ซึ่งอยู่เคียงข้างให้ทั้งความเข้าใจและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และเพื่อนร่วมรุ่นที่มีส่วนสนับสนุนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สมศรี จันทร์เทวี

มีนาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารงานในโรงพยาบาลชุมชน	9
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร	20
ความยุติธรรมในองค์กร	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล	51
ส่วนที่ 2 ความยุติธรรมในองค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง	53
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรม การเป็นสมาชิก ที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง	62
ส่วนที่ 4 อิทธิพลของความยุติธรรมในองค์การต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิก ที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปการวิจัย	66
อภิปรายผลการวิจัย	69
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	90
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	91
ข เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	101
ค หนังสือขอตกลงเครื่องมือและเก็บข้อมูล	103
ง แบบสอบถาม	118
จ การทดสอบข้อสมมุติของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ	129
ประวัติผู้วิจัย	134

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง.....	42
ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลของ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง.....	51
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความยุติธรรมในองค์การตามการ รับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม.....	53
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความยุติธรรมในองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง จำแนกเป็นรายข้อ.....	54
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ตามการรับรู้ขององค์การของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	56
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง จำแนกเป็นรายข้อ.....	57
ตารางที่ 4.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การและพฤติกรรมกรรมการเป็น สมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง.....	62
ตารางที่ 4.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) อำนาจการทำนาย (R ²) และการทดสอบความมี นัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การทำนายพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง โดยวิธีการ เคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis).....	63
ตารางที่ 4.8 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การของพยาบาลวิชาชีพในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนน มาตรฐาน (Beta) ของสมการถดถอยที่ใช้ทำนายพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง.....	64

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างและสายการบังคับบัญชาของโรงพยาบาลชุมชน.....	11
ภาพที่ 2.2 สายการบังคับบัญชาของกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน.....	16

